

Studiu de specialitate

**Metode cu rol activ în procesul de
predare-învățare în cadrul orelor de istorie,
clasa a IV-a**

***CONVERSAȚIA**

***DISCUȚIA**

***DEZBATEREA**

***OBSERVAREA**

Învățământul primar

1. Conversația

Conversația reprezintă o metodă interogativă, care constă în dialogul dintre cadru didactic și elev, pe baza întrebărilor și răspunsurilor celor doi factori ai binomului educațional. Poate avea ca termeni sinonimici denumirile de discuție sau dialog didactic. Întrebarea este începutul cunoașterii, progresul și asimilarea cunoștințelor fiind realizate de interacțiunile verbale cadru didactic- elev, elev- cadru didactic, elev- elev.

Cunoașterea este stimulată de o mulțime de întrebări asupra subiectelor dezbătute, stimulează curiozitatea, determină cadrul afectiv și organizatoric în vederea descoperirii adevărului istoric. Conversația este un dialog, o dezbateră pe o anumită temă, care asigură comunicarea didactică. Implică o interacțiune de tip feedback, printr-un proces bilateral. Întrebările trebuie să fie clare, concise, să nu cuprindă răspunsul, să nu cuprindă termeni necunoscuți de către elevi, conținuturile lor să presupună un singur răspuns. Cadrul didactic va lăsa timp de gândire și reflexie elevilor pentru a formula răspunsul. După adresarea întrebărilor întregii clase, elevii nominalizați vor răspunde. Prin această metodă se antrenează gândirea, reflexia, dar doar atunci când întrebările sunt accesibile. Problemele importante ale lecției determină succesiunea întrebărilor. Ordonarea va fi una logică și gradată. În primul rând, formulăm întrebări esențiale, referitoare la idei din lecția de istorie, apoi întrebări de detaliu. Sunt receptate de elevi întrebările corecte științific și gramatical. Întrebările determină răspunsurile, dialogul cadru didactic- elev activează memoria, favorizează însușirea noțiunilor istorice. Numeroasele reguli pentru formularea răspunsurilor și a dialogului eficient, respectând obiectivele operaționale, urmăresc:

- a. să satisfacă cerințele formulate de întrebare;
- b. să dovedească elaborări personale, conștiente pentru înțelegerea faptelor bazate pe legături cauzale;
- c. să fie rostite cu voce tare și date individual;
- d. cadrul didactic să nu pretindă elevilor propria formulare;
- e. -conținuturile răspunsurilor să fie analizate cu răbdare, tact, înțelegere, fiind confirmate prin stimuli verbali sau nonverbali.

1.1.Conversația catehetică

Conversația catehetică, numită și toceală mecanică, se bazează pe întrebări închise și răspunsuri formulate de cadrul didactic în procesul didactic. Această metodă dezvoltă memoria, consolidează temeinic informațiile din conținuturile istorice, reconstituie drumul sau descoperă elemente pentru a ajunge la adevărul istoric.

1.2.Conversația euristică

Conversația euristică este o activitate comună a cadrului didactic și a elevului, de gândire și căutare, de aflare a adevărului istoric, de formare a unor noțiuni și concepte. Întrebările formulate referitoare la conținuturi, spații istorice, date, fapte, implică elevii în procesul de cunoaștere. Cu ajutorul lor sunt cunoscute relațiile cauzale ale evenimentelor istorice, interacțiunile dintre culturi și civilizații. Conversația euristică este o secvență a lecției de istorie, bazată pe cunoștințele dobândite de elevi în lecțiile anterioare. Este în același timp o conversație examinatoare, de consolidare și sistematizare a cunoștințelor.

Această metodă dezvoltă gândirea în situațiile când se cere elevilor explicația unor realități istorice.

2.Discuția

Discuția reprezintă un schimb reciproc de idei și informații dintre cadru didactic și elev e o anumită temă, cu scopul de a examina, a aprofunda, a se informa despre date, concepte, noțiuni, evenimente istorice.Discuția poate fi folosită în activități școlare și extrașcolare, în scopul informării reciproce, elucidării unui aspect legat de o activitate de învățare, de organizare a unei activități cu o temă istorică.Se poate discuta cu elevii despre un test, texte, activități la cercul de istorie, despre pregătirea concursurilor, despre organizarea unei excursii. Schimbul de informație este reciproc, vizează interesele elevilor, procesul de învățământ, domenii de activitate diferite.

3.Dezbaterea

Dezbaterea este o metodă prin care, printr-un dialog cadru didactic- elev și invers, se examinează o problemă științifică și practică, cu argumente pro și contra pentru elucidarea ei.Dezbaterea are caracter formativ prin faptul că elevii expun, explică, analizează, adoptă atitudini în ceea ce privește un conținut, o temă, o noțiune istorică.

Dezbaterea după procedeul „Philips 66”

Este o dezbatere în care sunt implicați toți elevii, împărțiți pe grupe, fiecare având liderul ei.Elevii fiecărei grupe emit concluzii și soluții referitoare o

problemă teoretică sau practică și sunt implicați astfel în rezolvarea situației-problemă, într-un proces de învățare activă. Cadrul didactic nu participă la discuție, soluțiile sunt prezentate în fața clasei de către liderul grupei. Concluziile și aprecierile sunt prezentate de cadrul didactic la sfârșitul activității.

4. Observarea

Observarea implică privirea unui obiect, fenomen sau proces, distribuția atenției asupra acestuia pentru a sesiza aspecte relevante ale obiectului privit, cu scopul de a clasifica, de a încadra informațiile în categorii distincte sau concepte. În conceptul de predare-învățare a conținuturilor istorice, observarea este o metodă de cercetare, explorare a realității istorice obiectuale și a realității substituie prin mijloace de învățământ. În lecțiile de istorie, observarea poate fi spontană, neorganizată de cadre didactice, și sistematică, organizată. **Observarea sistematică** presupune o etapă de pregătire prin care cadrele didactice precizează obiectivele operaționale, stabilesc aspectul supus observării, formulează procesul de observare pe baza întrebării. Activitatea didactică pe baza metodei observării presupune:

- comunicarea subiectului;
- comunicarea obiectivelor operaționale;
- comunicarea duratei observării;
- precizarea materialelor didactice folosite.

Observarea poate fi individuală sau pe grupe și presupune activități din partea elevilor, care au ca rezultate desene, schițe, scheme ale observațiilor expuse în descrieri verbale. Activitățile independente sau de grup care vizează observarea

unor obiecte, documente, imagini istorice, presupun interpretarea, analizarea, producerea informațiilor în grup sau la nivelul întregii clase.

BIBLIOGRAFIE

1. Ștefan Păun, Didactica istoriei, ed. Corint, 2007;
2. www.didactic.ro;
3. <http://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/METODOLOGIA-DIDACTICA-MODALITA54765.php>;
4. <http://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/STRATEGII-DIDACTICE92652.php>;
5. <http://www.qreferat.com/referate/pedagogie/METODOLOGIA-DIDACTICA-MODALITA138.php>.

Temătoru Mirela
Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță”
Focșani
Prof. învățământul primar